

INNOVATION IQTISODIYOT

Ilmiy-amaliy elektron jurnal

ИННОВАЦИОННАЯ ЭКОНОМИКА

Научно-практический электронный журнал

THE INNOVATION ECONOMY

Electronic Scientific and Practical Journal

2025 / 4

@QMI_Institut

Qarshi shahri,
Mustaqillik ko'chasi 225 - uy

www.kstu.uz
www.ojs.qmii.uz

INNOVATION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY ELEKTRON
JURNAL

3-jild
4-son
sentabr, 2025

September 2025
Volume 3
Number 4

ИННОВАЦИОННАЯ ЭКОНОМИКА
Научно-практический
электронный журнал

THE INNOVATION ECONOMY
Electronic Scientific and Practical
Journal

INNOVATSION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY ELEKTRON JURNAL

ISSN: 3030-315X

ojs.qmii.uz

Muassis:

Qarshi davlat texnika universiteti

Tahririyat Kengashi raisi:

R.X.Ergashev, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Qarshi davlat texnika universiteti

Tahririyat Kengashi raisi o'rinbosari:

S.N.Xamrayeva, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Qarshi davlat texnika universiteti

Mas'ul muharrir:

N.A.Ochilova, PhD, dotsent

Qarshi davlat texnika universiteti

Texnik muharrir:

F.F.Haqqulov, PhD

Qarshi davlat texnika universiteti

Jurnal har oyda bir marotaba elektron shaklda jurnalning rasmiy sayti orqali nashr etiladi.

Tahririyat manzili:

180100, Qarshi shahri, Mustaqillik ko'chasi 225-uy

Tel.: +998 (75) 221 09 23

+998 (93) 902 72 63

Faks: +998 (75) 221 1395

E-mail: innoeconomic@qmii.uz

TAHRIRIYAT KENGASHI:

Tahririyat Kengashining xalqaro a'zolari:

Овчиников Виктор Николаевич – i.f.d., professor, akademik (Janubiy Federal Universitet, Rossiya)

Солодовников Сергей Юревич – i.f.d., professor (Belorussiya milliy texnika universiteti)

Сидоров Виктор Александрович - i.f.d., professor, (Kuban davlat universiteti)

Шевченко Игорь Викторович - i.f.d., professor (Kuban davlat universiteti, Rossiya)

Kusainov Xalel Xaymullayevich - i.f.d., professor (Qozog'iston davlat texnologiya universiteti)

Samandarzoda Iskandar Hakim - i.f.d., i.f.d., professor (SH.Shotemur nomidagi Tojikiston agrar universiteti)

Гибадуллин Артур Артурович Национальный исследовательский университет Московский энергетический институт

Войнаш Сергей Александрович Казанский приволжский (федеральный) университет

Пуляева Валентина Николаевна Финансовый университет при Правительстве РФ

Морковкин Дмитрий Евгеньевич Финансовый университет при Правительстве РФ

Садриддинов Манучехр Исмолиддинович Международный университет туризма и предпринимательства Таджикистана, Душанбе

Перская Виктория Вадимовна директор Института исследований международных экономических отношений, Финансовый университет при Правительстве РФ

Молчанов Игорь Николаевич Профессор экономического факультета. Московский государственный университет имени М.В. Ломоносова

Басова Мария Михайловна Заместитель декана факультета налогов, аудита и бизнес-анализа Финансовый университет при Правительстве РФ

Чупин Александр Леонидович Заместитель декана экономического факультета Российский университет дружбы народов имени П.Лумумбы

Незаймакин Валерий Николаевич Профессор кафедры финансов и кредита Российский государственный гуманитарный университет

Никонорова Алла Владимировна Доцент кафедры экономической теории Финансовый университет при Правительстве РФ

Дмитриева Ольга Александровна Доцент кафедры налогов и налогового администрирования факультета налогов, аудита и бизнес-анализа Финансовый университет при Правительстве РФ

Швец Юрий Юрьевич Лаборатория управления инновациями, Институт проблем управления Российской академии наук

Колосова Елена Валерьевна Лаборатория управления инновациями, Российский экономический университет имени Г.В. Плеханова

Tahririyat Kengashi a'zolari:

Gulyamov Saidaxror Saidaxmedovich - i.f.d., professor, akademik

Bozorov Orifjon Shodiyevich – t.f.n., dotsent

Pardayev Mamayunus Qarshiboyevich - i.f.d., professor

Vaxabov Abduraxim Vasikovich – i.f.d., professor

Hakimov Obidjon Arzikulovich – i.f.d., professor

Navruz-zoda Baxtiyor Negmatovich - i.f.d., professor

Xatamov Ochildi Qurbonovich- i.f.d., professor

Fayziyeva Shirin Shodmonovna- i.f.n., professor

Jumayeva Gulrux Jo'raqulovna - i.f.n., professor

Egamberdiyeva Salima Raimovna - i.f.n., dotsent

Erkayeva Gulbahor Panjiyevna - i.f.n., professor

Amirqulov Shuhrat Olimovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Samiyeva Gulnoza Toxirovna-i.f.f.d., (PhD), dotsent

Aliqulov Azamat Tuyg'unovich -i.f.f.d., (PhD), dotsent

Aminov Fazliddin Baxadirovich- i.f.n., dotsent

Xo'jaqulova Nigora Rustamovna - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Turobov Sherzod Alisherovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Alimova Munisa Yulchiyevna - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Ergasheva Nasiba Raxmatullayevna - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Boboqulov Sanjar Baxromkulovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Djalilov Raxmonkul Hamidovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Nomazov Baxrom Bobomurodovich - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Alimxanova Nigora Alimxanovna - i.f.f.d. (PhD) dotsent

“Innovatsion iqtisodiyot” ilmiy - amaliy elektron jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi **Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2025-yil 5-apreldagi 369-sonli qarori** bilan milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan

Jurnalda quyidagi ruknlar asosida maqolalar nashr etiladi:

1. Nazariya va metodologiya
2. Raqamli iqtisodiyot
3. Mintaqa va tarmoqlar iqtisodiyoti
4. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik
5. Inson kapitali iqtisodiyoti
6. Menejment va marketing
7. Buxgalteriya hisobi,iqtisodiy tahlil va audit
8. Moliya, kredit va investitsiya
9. Ekonometrika va statistika
10. Xizmat ko'rsatish va turizm sohasi

September 2025

Volume 3

Number 4

INNOVATION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY ELEKTRON
JURNAL

ojs.qmii.uz

Qishloq xo'jaligi mahsulotlari samaradorligini oshirish yo'llarining nazariy-uslubiy asoslari

Abdirashidov Temurbek Abdirashid o'g'li

Теоретико-методологические основы путей повышения эффективности производства сельскохозяйственной продукции

Абдирашидов Темурбек Абдирашид угли

The oretical and methodological basis of ways to increas the efficiency of agricultural production

Abdirashidov Temurbek Abdirashid ugli

Received: August 12, 2025 Revised: August 16, 2025 ■ Accepted: August 19, 2025 ■ Published Online: September 1, 2025

- **Annotatsiya:** Mazkur maqolada Qashqadaryo viloyatida qishloq xo'jaligi mahsulotlari samaradorligini oshirishning nazariy-uslubiy asoslari yoritilgan. Tadqiqot davomida iqtisodiy-statistik tahlil, qiyosiy tahlil va SWOT tahlil metodlaridan foydalanilgan. Natijalar shuni ko'rsatadiki, viloyatda hosildorlik ko'rsatkichlari yildan-yilga ortib borayotgan bo'lsa-da, resurslardan foydalanish samaradorligi respublikaning boshqa hududlariga nisbatan pastroq darajada qolmoqda. Tadqiqotda yer va suv resurslaridan oqilona foydalanish, innovatsion agrotexnologiyalarni joriy etish va ishlab chiqarishni klaster asosida tashkil etish samaradorlikni oshirishning asosiy omillari sifatida ko'rsatib o'tilgan.
- **Kalit so'zlar:** Qashqadaryo viloyati, qishloq xo'jaligi, samaradorlik, agrotexnologiya, resurslardan foydalanish, innovatsiya.
- **Abstract:** This article explores the theoretical and methodological foundations of increasing agricultural productivity in the Kashkadarya region. The study employs economic-statistical analysis, comparative analysis, and SWOT analysis methods. The findings show that, although crop yields have been increasing year by year, the efficiency of resource utilization remains lower compared to other regions of Uzbekistan. The research highlights rational use of land and water resources, the introduction of innovative agro-technologies, and the development of cluster-based production as the key factors in improving agricultural efficiency.
- **Keywords:** Kashkadarya region, agriculture, efficiency, agro-technology, resource utilization, innovation.
- **Аннотация:** ТВ данной статье рассматриваются теоретико-методические основы повышения эффективности сельскохозяйственного производства в Кашкадарьинской области. В исследовании использованы методы

экономико-статистического анализа, сравнительного анализа и SWOT-анализа. Результаты показали, что, несмотря на ежегодный рост урожайности, уровень эффективности использования ресурсов остаётся ниже по сравнению с другими регионами Узбекистана. В работе подчёркивается, что рациональное использование земельных и водных ресурсов, внедрение инновационных агротехнологий и развитие кластерного производства являются ключевыми факторами повышения эффективности.

- **Ключевые слова:** Кашкадарьинская область, сельское хозяйство, эффективность, агротехнологии, использование ресурсов, инновации.

KIRISH

O'zbekiston iqtisodiyotida qishloq xo'jaligi yetakchi tarmoqlardan biri bo'lib, aholining oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash, eksport salohiyatini kengaytirish va iqtisodiy barqarorlikni mustahkamlashda muhim o'rintutadi. Xususan, Qashqadaryo viloyati agrar salohiyati yuqori hududlardan biri bo'lib, paxta, g'alla, sabzavot-poliz, bog'dorchilik va chorvachilik mahsulotlari yetishtirishda respublika bo'yicha muhim ulushga ega. Biroq mavjud resurslardan samarali foydalanish, ishlab chiqarish hajmi va sifatini oshirish masalalari hamon dolzarb bo'lib qolmoqda.

So'nggi yillarda mamlakat miqyosida agrar sektorni modernizatsiya qilish, raqamlashtirish va innovatsion texnologiyalarni keng joriy etishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Shuningdek, yer va suv resurslaridan oqilona foydalanish, hosildorlikni oshirish, zamonaviy agroteknika tadbirlarini qo'llash, xususan, logistika mexanizmlarini safarbar etish orqali ishlab chiqarish samaradorligini oshirish zarurati kundan-kunga ortib bormoqda. Shu nuqtai-nazardan, Qashqadaryo viloyatida qishloq xo'jaligi mahsulotlari samaradorligini oshirish nazariy-uslubiy asoslarini ishlab chiqish ilmiy va amaliy jihatdan muhim ahamiyat kasb etadi.

Mazkur tadqiqotning dolzarbligi shundan iboratki, qishloq xo'jaligi samaradorligini belgilovchi omillarni kompleks o'rganish, ularning tashkiliy, iqtisodiy mexanizmlarini nazariy asoslash va amaliy qo'llash imkoniyatlarini aniqlash orqali viloyatda agrar ishlab chiqarishni yuqori bosqichga ko'tarish mumkin. Tadqiqotning asosiy vazifasi Qashqadaryo viloyati qishloq xo'jaligida mavjud imkoniyat va cheklavlarni tahlil qilish, resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish yo'llarini nazariy-uslubiy jihatdan asoslab berishdan iboratdir.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda Qashqadaryo viloyati qishloq xo'jaligi mahsulotlari samaradorligini oshirish masalasi kompleks yondashuv asosida o'rganildi. Ushbu jarayonda

iqtisodiy-statistik tahlil, qiyosiy (komparativ) tahlil va SWOT tahlil metodlari uyg'unlashtirildi.

Avvalo, iqtisodiy-statistik tahlil orqali viloyatda so'nggi yillarda ekin maydonlari, hosildorlik darajasi, ishlab chiqarilgan mahsulot hajmi hamda resurslardan foydalanish ko'rsatkichlari dinamikasi o'rganildi. Ushbu uslub yordamida agrar sektor rivojlanishining asosiy tendensiyalari va mavjud muammolar aniqlanib, samaradorlikning miqdoriy ifodasi hisoblab chiqildi.

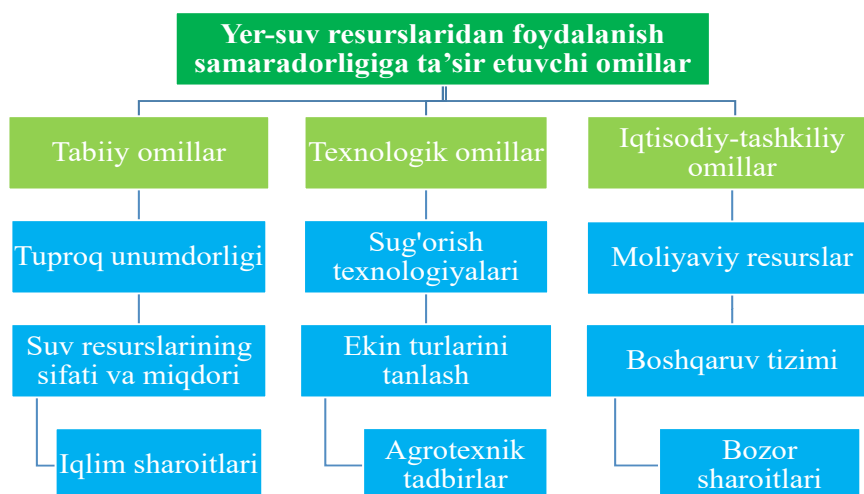
Shu bilan birga, qiyosiy tahlil metodi asosida Qashqadaryo viloyati qishloq xo'jaligi ishlab chiqarish ko'rsatkichlari boshqa hududlar, xususan Samarqand, Surxondaryo, Jizzax va Toshkent viloyatlari natijalari bilan solishtirildi. Bu esa samaradorlikni oshirishda qo'llanishi mumkin bo'lgan ilg'or tajribalarni aniqlash va ularni hududiy sharoitlarga moslashtirish imkonini berdi.

Tadqiqotda SWOT tahlil yondashuvi ham qo'llanilib, Qashqadaryo viloyati qishloq xo'jaligining kuchli va zaif tomonlari, mavjud imkoniyatlari va tashqi tahdidlari baholandi. Bu yondashuv nafaqat mavjud resurslardan foydalanish darajasini oydinlashtirish, balki kelajakda samaradorlikni oshirishning ustuvor yo'nalishlarini aniqlashda ham muhim rol o'ynadi.

Metodologik asos sifatida iqtisodiy nazariyalarning resurslardan oqilona foydalanish, ishlab chiqarish jarayonlarini optimallashtirish va innovatsion texnologiyalarni joriy etish bilan bog'liq yondashuvlari qo'llandi. Shu tariqa, tadqiqotda nazariy-uslubiy qarashlar amaliy tajribalar bilan uyg'unlashtirilib, natijalarni ishonchli va amaliy jihatdan ahamiyatli bo'lishini ta'minlashga qaratildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Qashqadaryo viloyati qishloq xo'jaligi samaradorligini o'rganish natijalari shuni ko'rsatdiki, so'nggi yillarda hudud agrar sektori rivojlanishda barqarorlikka intilayotgan bo'lsa-da, mavjud resurslardan foydalanish darajasi yetarli emas. Biz tadqiqotlarimiz jarayonida yer-suv resurslaridan foydalanish samaradorligiga ta'sir etuvchi omillarni shartli ravishda quyidagi guruhlariga ajratdik va kategoriyalarga mualliflik yondashuvlarida ta'rifladik (1-rasm):

1-rasm. Yer-suv resurslaridan foydalanish samaradorligiga ta'sir etuvchi omillar va ularning tarkibi [1]

Ushbu omillar guruhining barcha tarkibi yer-suv resurslaridan foydalanish samaradorligini oshirishga ta'sir qiladi. Ammo tadqiqotlarimiz ko'rsatadiki, iqtisodiy-tashkiliy omillarning samarali ishlashini ta'minlashda yuqorida qayd etilgan omillar qatorida logistika mexanizmi ham alohida ahamiyat kasb etadi. Chunki, logistika bu bir butunlikdagi o'ziga xos tizim bo'lib, undagi tizim osti tizimlar o'zaro bog'likda uzluksiz harakatda bo'lib, moddiy oqimda, ya'ni tizimga kirim hamda tizimdan bo'ladigan chiqimlarda o'zini namayon qiladi.

Aksariyat qishloq xo'jaligi subyektlari asosan logistika xizmatidan foydalanadi. Logistika xizmati – bu logistika zanjiri bo'ylab material oqimini rag'batlantirishning yakuniy bosqichi bo'lgan istemolchilarga tovatlarni to'g'ridan-to'g'ri yetkazib berish jarayonida ko'rsatiladigan ma'lum xizmatlar to'plamidir. Demak, logistika xizmatining predmeti tegishli xizmatlarning ma'lum bir to'plamidan iborat. Sohada samaradorlik ko'rsatkichlarini yanada yaxshilashda logistika xizmatlari o'rniga logistika mexanizmidan foydalanish maqsadga muvofiq hisoblanadi.

Quyidagi jadvalda Qashqadaryo viloyatida 2020–2024 yillar davomida dehqonchilik tarmog'ining asosiy ekin turlari tarkibidagi paxta, g'alla, sabzavot bo'yicha hosildorlik ko'rsatkichlari hamda 1 gektar sug'oriladigan yer maydoniga to'g'ri keladigan samaradorlik ko'rsatkichlarining dinamikasi keltirilgan.

Jadval ma'lumotlari shuni ko'rsatadiki, 2020–2024 yillar davomida paxta hosildorligi 14,2 foizga, g'alla hosildorligi esa 11,4 foizga oshgan. Sabzavot mahsulotlari hajmi esa 93 ming tonnaga ko'payib, hudud ichki bozorini ta'minlashda muhim rol o'ynagan. Shuningdek, sug'oriladigan yerlarning samaradorligi 11,2 ming so'mdan 14,05 ming so'mgacha oshgan bo'lsa-da, bu ko'rsatkich respublika bo'yicha o'rtacha darajadan past ekanini kuzatildi.

Qiyosiy tahlil natijalari esa Qashqadaryo viloyatida

resurslardan foydalanish samaradorligi Samarqand va Toshkent viloyatlariga nisbatan pastroq ekanini ko'rsatdi. Jumladan, Toshkent viloyatida 1 gektar sug'oriladigan yer hisobiga o'rtacha 17 ming so'mlik mahsulot yetishtirilsa, Qashqadaryoda bu ko'rsatkich 14 ming so'mdan oshmagan. Ushbu yo'nalishdagi tadqiqotlarimiz ko'rsatadiki, qishloq xo'jligi mahsulotlari samaradorligi tahlil qilinganda viloyatda ayni vegetatsiya davrida suv tanqisligi kabi obyektiv muammolarning yildan-yilga ko'payayotganligi tarmoqda imliy asoslarda logistika klasterlarini tashkil etish, mazkur klasterlar bazasida tarmoqqa zamonaviy texnika, texnologiyalarni jalb etish, har bir hududning imkoniyatlarini inobatga olgan holda joylarda nazariya va amaliyot uyg'unligini ta'minlash uchun limiy tadqiqotlar, laboratoriyalarni tashkil etish orqali resurslardan samarali foydalanishga erishish, yer-suv resurslaridan oqilona logistika xizmatlari ko'lamini hamda sifatini yaxshilash uchun logistikani yaxlit, bir butunlikdagi mexanizm sifatida tashkil etish maqsadga muvofiq ekanligi aniqlandi. Chunki, Ko'kdala tumanida tarvuz yetishtiruvchi ijarachi fermerlar o'rtasida o'tkazilgan so'rtovnomada ishtirok etgan respondentlarning 71 foizidan ko'prog'i, logistika deganda asosan, tashish xizmatlarini tushunishini, yetishtirilgan tarvuzlarni "ulgurji" savdo shaklida daladan to'g'ridan-to'g'ri sotib oluvchilarga topshirganliklari uchun ishlab chiqarish, saqlash, ortish-tushirish kabi logistika xizmatlari haqida yetarlicha ma'lumotlarga ega emasliklarini ta'kidlashgan. Asosiy muammolari tarkibida suv masalasi ekanligi belgilangan. Ushbu natijalar hududda suv resurslaridan ham oqilona foydalanish, intensiv agrotexnologiyalarni keng joriy etish va tuproq unumdorligini ko'tarish bo'yicha qo'shimcha choralarni amalga oshirishda logistika klasterlarini tashkil etish zarurligini asoslaydi.

1-jadval

Qashqadaryo viloyatida dehqonchilik tarmog'ining asosiy ekin turlari bo'yicha samaradorlik ko'rsatkichlari dinamikasi

YILLAR	Paxta hosildorligi (s/ga)	G'alla hosildorligi (s/ga)	Sabzavot hajmi (ming tonna)	Sug'oriladigan yer samaradorligi (ming so'm/ga)
2020	25,4	54,2	865,3	11 200
2021	26,8	55,7	892,1	11 950
2022	27,1	57,9	910,4	12 480
2023	28,3	59,1	935,7	13 200
2024	29	60,4	958,6	14 050

Olingan natijalar tahlili shuni ko'rsatadiki, Qashqadaryo viloyatida qishloq xo'jaligi mahsulotlari ishlab chiqarish hajmi yildan-yilga oshib bormoqda. Hosildorlikning barqaror o'sishi va yer samaradorligining ma'lum darajada yaxshilangani agrar sohada ijobiy siljishlarni ifodalasa-da, mavjud resurslardan foydalanish darajasi yetarli darajada yuqori emasligi kuzatildi. Xususan, suv resurslarining cheklanganligi va ularni boshqarish mexanizmlarining samaradorligi pastligi hudud qishloq xo'jaligi samaradorligini oshirishda jiddiy to'siq bo'lib qolmoqda.

Qiyosiy tahlil natijalarini tahlil qiladiki, Qashqadaryo viloyati qishloq xo'jaligi samaradorligi boshqa agrar hududlarga nisbatan pastroq darajada. Bu esa, bir tomondan, agrotexnik tadbirlarning yetarlicha modernizatsiya qilinmagani, ikkinchi tomondan, resurslardan oqilona foydalanishning institutsional mexanizmlari to'liq shakllanmaganidan dalolat beradi. Masalan, Toshkent viloyatida yuqori hosildorlik ko'rsatkichlariga intensiv agrotexnologiyalarni keng qo'llash, tomchilatib sug'orish tizimlarini joriy etish va fermer xo'jaliklarini klaster asosida birlashtirish orqali erishilgan.

Nazariy jihatdan qaralganda, qishloq xo'jaligi samaradorligini oshirish jarayonida resurslardan oqilona foydalanish nazariyalari hamda innovatsion rivojlanish konsepsiyalarining amaliy qo'llanilishi muhim ahamiyat kasb etadi. Samaradorlikni faqat ishlab chiqarish hajmi o'sishi bilan emas, balki resurs birligiga to'g'ri keladigan mahsulot qiymati, mehnat unumdorligi va ekologik barqarorlik kabi ko'rsatkichlar bilan baholash maqsadga muvofiqdir.

Shu nuqtai-nazardan, Qashqadaryo viloyati qishloq xo'jaligida samaradorlikni oshirishning ustuvor yo'nalishlari sifatida quyidagilarni ajratish mumkin: yer va suv resurslarini

boshqarishning zamonaviy mexanizmlarini joriy etish, innovatsion agrotexnologiyalardan keng foydalanish, ishlab chiqarishning klasterlashuvini jadallashtirish, agrologistika xizmatlarini rivojlantirish, shuningdek, ilmiy tadqiqotlar natijalarini amaliyotga samarali tatbiq etish.

Demak, tadqiqot natijalari Qashqadaryo viloyatida qishloq xo'jaligi samaradorligini oshirish masalasi nafaqat iqtisodiy, balki institutsional va ekologik yondashuvlar majmuini talab etishini ko'rsatdi. Shu asosda ishlab chiqiladigan uslubiy tavsiyalar agrar sohada barqaror va samarali rivojlanishga erishish imkonini beradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

arda ijobiy o'sish tendensiyalari kuzatilayotgan bo'lsa-da, ishlab chiqarish samaradorligi to'liq darajada yuqori emas. Paxta va g'alla hosildorligining asta-sekin oshib borishi, sabzavot yetishtirish hajmining kengayishi hamda yer resurslaridan foydalanish samaradorligining yaxshilanishi agrar sektor rivojlanayotganidan dalolat beradi. Biroq respublikaning boshqa yetakchi hududlari bilan qiyoslaganda, Qashqadaryoda resurslardan foydalanish darajasi pastroq ekani aniqlangan.

Suv resurslarining taqchilligi, agrotexnologiyalarning eskirganligi, ilmiy yondashuvlarning yetarli darajada joriy etilmaganligi va institutsional mexanizmlarning sustligi hudud qishloq xo'jaligi samaradorligini oshirishga to'sqinlik qilmoqda. Shu bois, samaradorlikni oshirish uchun zamonaviy sug'orish tizimlarini joriy etish, yer unumdorligini oshirishga

xizmat qiluvchi agrotexnik tadbirlarni kuchaytirish, fermer xo'jaliklari faoliyatini klasterlashuv asosida tashkil etish hamda innovatsion texnologiyalarni keng tatbiq etish zarur. Tadqiqotdan kelib chiqadigan umumiy xulosa shundan iboratki, Qashqadaryo viloyati qishloq xo'jaligida samaradorlikni oshirish nafaqat ishlab chiqarish hajmini ko'paytirishga, balki resurslardan oqilona foydalanishga, ekologik barqarorlikni ta'minlashga va iqtisodiy samaradorlikni yuksaltirishga qaratilgan kompleks yondashuvni talab etadi. Mazkur nazariy-uslubiy asoslar amaliyotda to'liq qo'llanilsa, viloyat agrar sektorining raqobatbardoshligini oshirish va oziq-ovqat xavfsizligini mustahkamlash imkoniyati yaratiladi.

Muallif haqida / Сведения об авторе / Author details

1. Abdirashidov Temurbek Abdirashid o'g'li - Xalqaro innovatsiyalar universiteti o'qituvchisi // Абдирашидов Темурбек Абдирашид оглы - преподаватель Международного университета инноваций // Abdirashidov Temurbek Abdirashid oglu - teacher of the International University of Innovations
2. Shakarova Dilfuza // Шакарова Дилфуза // Shakarova Difuza
► temur9869@gmail.com
■ <https://orcid.org/0009-0003-5677-8241>

Foydalanilgan adabiyotlar:

- [1]. Tirkasheva, S. E., & Ashurmetova, N. A. (2025). "YASHIL IQTISODIYOT" SHAROITIDA QISHLOQ XO'JALIGI ISHLAB CHIQRISHI SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI. TADQIQOTLAR jahon ilmiy-metodik jurnali, 56(1), 179–182. Journal Web
- [2]. Homidov, H. (2022). QISHLOQ XO'JALIGI SAMARADORLIGINI STATISTIK TAHLIL QILISHDA SUN'YI INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINI JORIY ETISHDAGI HARAKATLAR. Raqamli Iqtisodiyot va Axborot Texnologiyalari, 2(2), 50–55. DgEconomy
- [3]. Salimov, S. (2024). Xo'jaligini soliqqa tortish mexanizmini samaradorligini oshirish istiqbollari. YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT. Yashil Iqtisodiyot Taraqqiyot
- [4]. Vafoyeva, L. (2025). QISHLOQ XO'JALIK MAHSULOTLARINI SAQLASH VA QAYTA ISHLASHDA ENERGIYA SAMARADORLIGI. TADQIQOTLAR, 56(2),

101–110. Journal Web

- [5]. Mardonov, M., & Muxtorov, A. (2025). Qishloq xo'jaligi sug'urtalash tizimini takomillashtirish yo'llari. YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT. Yashil Iqtisodiyot Taraqqiyot
- [6]. Tursunboyeva, Sh. H., & Norxudjayev, F. R. (2025). QISHLOQ XO'JALIGI TEXNIKASI DETALLARINI SEMENTATSIYALASH TEXNOLOGIYALARI VA ULARNING AHAMIYATINI O'RGANISH. Sanoatda raqamli texnologiyalar. SRT Journal
- [7]. Nurxonov, N. Q. (2024). QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI VA FERMER XO'JALIKLARI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK VAQTLI QATORLAR MODELI ORQALI KO'RISH (Qashqadaryo viloyati misolida). Центральноеазиатский журнал академических исследований, 2(6), 242–247. In Academy
- [8]. Ochilov, N. F. (2024). O'ZBEKISTON QISHLOQ XO'JALIGINI SAMARADOR VA RAQOBATBARDOSH QILISH YO'LLARI. Respublika ilmiy-amaliy anjuman materiallari. КиберЛенинка
- [9]. Axrorova, Z. B. (n.d.). QISHLOQ XO'JALIGIDA XIZMAT KO'RSATISH TARMOQLARINING EKOLOGIK-HUQUQIY VA IQTISODIY TAHLILI. CyberLeninka. КиберЛенинка
- [10]. Ungarov, A. A., & Maxmudov, I. R. (2022). QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARINI QURITISHDA ZAMONAVIY QURILMA VA TEXNOLOGIYALAR SAMARADORLIGINI TAHLIL QILISH. Eurasian Journal of Academic Research, 2(4), 485–488. Zenodo
- [11]. Kabulov, A., Normatov, I., Saymanov, I., Baizhumanov, A., & Yarashov, I. (2024). Models, methods and algorithms for monitoring environmental impact on agricultural production. arXiv preprint. arxiv.org
- [12]. GJ Jumayeva, Xalqaro standartlar asosida moliyaviy hisobot ko'rsatkichlari tahlilining ilmiy asoslari. - YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT, 2025.
- [13]. JG Juraqulovna. The Necessity and Distinctive Characteristics of Audit in the Internal Control System. - Spanish Journal of Innovation and Integrity, 2024.
- [14]. JG Jurakulovna. The necessity and theoretical basis of financial statement analysis in modern management. – 2023.